

STRAHINJA KRSTIĆ

FINANSIJSKA
NEZAVISNOST

SVE TAJNE FINANSIJSKE NEZAVISNOSTI
NA JEDNOM MESTU

Beograd 2022.

Ovu knjigu posvećujem mojoj porodici, supruzi Jeleni i sinovima Đorđu i Novaku.

*Ljubavi, ako mi je nekada bila potrebna
podrška, to je bilo prilikom pisanja
ove knjige. Ti si to prepoznala.*

*Deco, tata vam ostavlja ovu
knjigu kao osnovu zdravog
finansijskog života.*

Čitajte je, živite je.

“Finansijska nezavisnost nije privilegija, već napornim radom, stečena vrednost”
Strahinja Krstić

UVOD

Kako je sve počelo

Dobro došli na put finansijske nezavisnosti

Samom činjenicom da ste otvorili sadržaj ove knjige mogu da zaključim da ste doneli odluku da želite da promenite svoj finansijski život na bolje i želim da Vam čestitam na toj odluci. Iako još niste sigurni u kojoj meri će Vam ova knjiga poboljšati svest o finansijama, jedno je sigurno: posedujete želju za promenom. Često ljudima govorim o jednoj pojavi, a to je da smo uvek rasli u bezbednoj sredini. Naši roditelji su nas često štitili od surovog sveta uz rečenicu: „Ima vremena, ja sam sada tu da ti pomognem.“ Nažalost, pomoć je bila samo trenutna, a većina roditelja se nikada nije pobrinula da nauči decu o finansijama. Možda su i sami imali negativnu percepciju o novcu ili su možda mislili da će deca sama naučiti kad porastu. Nažalost, nisu bitni razlozi, bitan je rezultat. O novcu znate ili vrlo malo ili na njega gledate iz pogrešnog ugla. Ako pretpostavim da ste već odrasla i formirana osoba, onda ste daleko od bezbedne zone Vaših roditelja i prepušteni svojim odlukama, a o novcu ne znate mnogo.

Ako bih Vam sada rekao da uložite svu svoju ušteđevinu u investiciono zlato i da ćete za nekoliko godina da se obogatite, da li biste prihvatili moju ponudu? Siguran sam da biste odmah odbili i pomislili da sam neki prevarant. Što i ne biste, s obzirom da smo mnogo puta bili prevareni jer su nam stalno nudili finansijski boljitak bez rada. Dovoljno je da uložite neki novac i on će sam od sebe da raste. Ili ste vi sami bili žrtva ovih prevara ili imate u blizini osobe koje su bile žrtve. Zašto biste hteli da rizikujete svoj, teškim radom, zarađen novac i prepustite ga nekome ko Vam tek tako lako obeća finansijski boljitak.

Svet novca je ipak drugačiji. Ono što sada vidimo kada je u pitanju novac je slika ljudi koji imaju bolji marketing od ljudi koji stvarno imaju novac. Skupa kola, mnogo novčanica na stolu, sve su to marketing trikovi koji izazivaju u Vama želju da isto i posedujete. Sa druge strane, prave finansijski nezavisne osobe nemaju potrebu da se izlažu ovom marketingu jer im isti ne predstavlja nikakav benefit. Niti žele od bilo koga da uzmu novac za investiciju, niti im je u suštini potreban. Oni su ostvarili svoj cilj i žive svoj život spokojno.

Finansijski nezavisne osobe su, u poslednjih desetak godina, pokrenule talas edukacije ljudi iz oblasti ličnih finansija. Često se njihov motiv dovodi u pitanje. Zašto bi neka osoba koja ima dovoljno novca pisala knjigu ili održala neki seminar, pritom naplatila to ljudima koji nemaju dovoljno novca, ako je već postigla svoj cilj. Iskreno rečeno, upravo to i ja radim. Napisao sam ovu knjigu u nadi da ću Vam pomoći, a opet sam Vam naplatio sve ove informacije koje imate u knjizi, zar ne? Finansijski nezavisne osobe su osobe kao i svake druge. Imaju svoje radno vreme, cene svoj rad i trud, a s obzirom da su finansijski nezavisne, svoju stručnost ili makar svoju životnu priču hoće da podele sa drugim ljudima i time daju šansu drugima da postignu isto što su i oni postigli. Ponavljam, nije problem u tome koliko će se zaraditi na ovoj knjizi, već da cena knjige oslikava dovoljnu dozu ozbiljnosti prilikom donošenja odluke o kupovini iste.

Takođe, postoji jedna teza da na ovom svetu postoji dovoljno novca za sve ljude. Ovo je teško prihvatiti te ne želim da Vas u ovom momentu opterećujem, s tim što moram da naglasim činjenicu da je ova teza tačna i da svako ko krene putem finansijske nezavisnosti pre ili kasnije ovo shvati. Samim tim, igra finansija sigurno Vama deluje kao igra nulte sume (da bi jedna osoba morala da zaradi, druga osoba mora da izgubi), a moj zadatak je da Vam pokažem da to nije ispravno razmišljanje i da svaka osoba koja želi da postane finansijski nezavisna osoba to može i da postigne, a da bilo koja druga osoba ne bude finansijski oštećena.

I velika napomena na samom početku da ne bude da Vas nisam upozorio. **Nikada nisam rekao da je lako, već da je izvodljivo!**

Ko sam ja i zašto pričam o finansijama

Kao prvo, moje ime je Strahinja Krstić, rođen sam u Baru (Crna Gora) 6. septembra 1984. godine spletom okolnosti, a ceo svoj život živim i radim u Beogradu. Kao i većina ljudi, želeo sam da imam mnogo novca. Da ne moram da radim za platu i da proputujem ceo svet. Moji roditelji su radili u državnim službama, majka mi je profesor na Poljoprivrednom fakultetu, a otac je radio u Ministarstvu odbrane. Kao porodica smo imali finansijske uspone i padove, ali smo uvek pronalazili način da se snađemo u najtežim situacijama.

Desio se jedan momenat 90-ih godina koji ću zauvek pamtiti i koji je u dovoljnoj dozi odredio moj stav prema novcu. Jednoga dana, u sred velike ekonomske krize u Srbiji, kada su moji roditelji radili za 1 nemačku marku mesečno, posle porodičnog ručka, majka je mom bratu i meni iz kuhinje dala jednu kockicu čokolade da se zaslavimo. JEDNU KOCKICU ČOKOLADE. Da situacija bude još gora, čokoladu nam je kupio stric koji je dan ranije došao kod nas da nas poseti. Ja sam bio vrlo mali te težinu ove situacije nisam shvatio u meri u kojoj danas shvatam. Ja sam se tada osećao kao najsrećnije dete ikada, jer sam dobio kockicu čokolade. Bol moje majke tada nisam mogao niti umeo da shvatim, a kako je vreme prolazilo, počeo sam da shvatam jačinu ovog momenta.

Nedugo posle ove krize, prvi put sam se susreo sa kablovskom televizijom. Dok su druga deca gledala crtane filmove, ja sam se redovno „lepio“ za jedan specifičan kanal: CNBC. Pričali su na engleskom jeziku o tržištu hartije od vrednosti (ili prosto akcije kompanija), a ja niti sam razumeo engleski jezik niti sam znao šta su hartije od vrednosti. Jedno sam samo znao. Postoje neki tamo ljudi koji uplate novac u neku kompaniju i zarade mnogo više novca. S obzirom da se moji roditelji nikada nisu bavili ulaganjem u finansijske instrumente, nisu mogli da mi pomognu. Tačnije, NIKO se nikada u mojoj okolini nije bavio ulaganjem novca u berzu hartija od vrednosti, te sam ostao sam prilepljen uz televizor i gledao kako drugi zarađuju.

Kao i svi u Srbiji i ja sam išao u osnovnu školu, pa sam išao u gimnaziju, pa posle toga upisao fakultet. U srednjoj školi sam imao neverovatnu sreću da sam sa svojih 16 i 17 godina preko leta išao na crnogorsko primorje da radim. Opet bila je zaštićena sredina do te mere da su upravnici vojnog odmarališta Valdanos poznavali moga oca, te ukoliko bi se nešto loše desilo, mogli bi da reaguju. Sa druge strane, preduslov je bio da niko ne zna čiji sam ja sin i da pravila važe kao i za svakog drugog. Te dve letnje sezone sam proveo radeći u magacinu čitavo leto i mesečno zarađivao za svoj rad 100 EUR. Bio mi je plaćen smeštaj u prikolici, imao sam pravo na sva tri obroka, tako da je tih 100 EUR bilo čisto moje. Pa gde ćete bolji posao za jednog klinca?! Posle radnog vremena idem ceo dan na plažu dva meseca, imam novac da izađem sa kolegama na piće (ok, ovaj deo ćemo preskočiti), na svakih 10 dana dođu novi gosti što znači da sam uvek imao neko novo društvo da se upoznamo i družimo. Bili su to predivni dani moje mladosti.

Šef magacina Peđa mi je dao dve najvažnije lekcije iz finansija. Prva je bila kada mi je rekao da će mi uzeti 50 EUR da mi čuva, a 50 da trošim i kad krenem kući da će mi ih dati nazad. S obzirom da je i Peđa poznavao mog oca, pozvao ga je telefonom da mu saopšti naš dogovor. Ja sam sav slobodan novac

potrošio, a kada sam krenuo kući, Peđa mi je uručio 100 EUR i rekao da sada mudro potrošim ovaj novac. Tako sam naučio vrednost štednje novca. Druga lekcija koju sam naučio od Peđe je bila njegova rečenica na rastanku: „Zapamti Strahinja koliko si radio i koliko si zaradio. Uči školu da bi zarađivao više“. Ovo mi je dalo motiv da se usavršavam i da vidim gde mogu da zaradim više novca. Kasnije sam i sam shvatio da nije poenta u obrazovnom sistemu, već o samostalnoj edukaciji, ali o tome više drugi put.

Jednu osobinu sam već posle dva leta u magacinu uspeo da prepoznam u sebi. Vojno odmaralište je radilo kao i svako drugo odmaralište. Dolazili su gosti, a mi smo ih usluživali, ali je postojao jedan problem koji sam još tada prepoznao. Kao član magacina, moj zadatak je bio takav da smo sve iz magacina dostavljali drugim službama. Jedna od službi kojoj sam rado donosio materijale je bila poslastičarnica. Šefica magacina je bila Albanka i tada sam se uverio da je tačno kada kažu da Albanci prave najbolje kolače. Bila je uvek fina prema celoj ekipi iz magacina, s tim što je mene najviše volela jer sam bio najmlađi. Posle svake isporuke mi je davala jedan kolač kao dodatnu nagradu za trud. Sedeo sam u proizvodnji i dok sam jeo taj najukusniji kolač gledao sam šta rade. Tada sam primetio da često ništa i ne rade jer su svoj posao već odradili. Sa druge strane, kad završim smenu, bio sam slobodan da se šetam vojnim objektom gde god sam hteo. Otišao sam jedan dan u restoran i naručio sok. Pogledao sam u frižider sa kolačima i video da taj isti kolač koji sam pre nekoliko sati pojeo košta 5 EUR. Ja sam se šokirao. Toliko novca za jedan kolač! Pomislio sam koliko je bio skup, a sa druge strane ekipa poslastičarnice dobar deo dana ne radi jer nema šta da radi. Posle razgovora sa nekolicinom ljudi iz uprave sam shvatio da je tamo neki ekonomista odredio koliko treba kolača dnevno da se napravi i da je realna cena 5 EUR po kolaču. A onda sam video nešto što taj ekonomista nije video. Gomilu male dece koja se lepi uz isti taj frižider i pitaju roditelje da im kupe, a roditelji odgovaraju da su kolači skupi. Onda mi je prva ideja pala na pamet. Zašto ekipa iz poslastičarnice ne bi napravila 4 puta više kolača, a da se smanji cena, ljudi bi više kupovali, a zarada bi bila ako ne veća, barem približno ista ceni koju je izračunao ekonomista. Naravno, bio sam klinac, te sam ideju zadržao za sebe, s tim što sam već tada krenuo da sumnjam da ovaj čovek ispravno radi svoj posao i da tu nešto ne funkcioniše oko novca kako bi trebalo.

Poslednji momenat koji je promenio moj stav o novcu je bio kraj fakulteta. Sa samo diplomskim radom do završetka fakulteta, dobijem ponudu da se zaposlim u banci. Bez veza, čist konkurs i dobio sam posao. Krenuo sam da radim i zarađujem, a ostao mi je diplomski do te čuvene diplome. Prošlo je oko godinu dana dok nisam završio diplomski rad (to je tek priča za sebe jer sam preponosan na svoj rad, ali drugom prilikom) i dolazim u situaciju da pitam roditelje šta dalje. Dobio sam odgovor koji nisam očekivao: „Pa ništa, sada radiš i zarađuješ i to je to. Kad budeš našao svoju buduću suprugu, oženićeš se i to je to“. Ja sam od tog trenutka postao SLOBODNA OSOBA. Ceo život sam slušao, moraš ovo, moraš ono, završi gimnaziju, završi fakultet. A onda sam shvatio da sam „prešao igricu“ jer sam se munjevito zaposlio pre nego što sam završio fakultet i da moji roditelji više nisu imali šta da mi kažu, a ja više nisam imao koga da mi daje instrukcije. Da se nisam zaposlio, a završio fakultet, siguran sam da bih i dalje imao novu obavezu, a to je da nađem sebi posao. Tako sam ja prešao igricu zvanu život i „ostao sam sam“. Mogu da radim bilo šta u svom životu i da me niko ništa ne pita, jer sam uradio sve što je bilo neophodno.

Onda mi je pala jedna sumanuta ideja na pamet. Ako je takvo pravilo u životu, onda ja mogu da idem na Novi Zeland da hvatam krokodile ili u Australiju da kopam zlato. Ako me niko ništa ne pita, realno gledano, mogu da radim šta god ja hoću u svom životu, ako to donosi novac. Pa čemu onda ovaj fakultet, kad sam mogao da kopam zlato u Australiji i pre 5 godina, još bih imao više novca nego da sam studirao. Napomena, o edukativnom sistemu ćemo pričati u narednim poglavljima, te nemojte da mislite da imam

negativan stav prema fakultetima, već u mom slučaju je tako bilo. Posle godinu dana od mog diplomiranja, a sve na bazi „mogu da radim šta god hoću“, otvorio sam svoju prvu firmu i postao preduzetnik 2012. godine.

Posle 7 godina svoje firme sam počeo da se pitam čemu sve ovo? Zašto ja idem na posao, koliko novca treba da zaradim? Kada je kraj? Oženim se, dobijem svoje prvo dete, sve je to lepo i u skladu sa mojim željama, s tim što stalno idem na posao, stalno se stresiram hoću li zaraditi dovoljno. Kako porodica raste, tako rastu i obaveze. Sve je skuplje, sve je teže. Bilo je momenata kada sam živio bolje od 98% ljudi u Srbiji, a bilo je isto momenata kada smo gledali svaki dinar. Stalno mi se kroz glavu provlačila dečaćka želja da budem deo ekipe sa CNBC-a, da ulažem novac i zaradim više. Od pre 5 godina sam počeo samostalno da ulažem u finansijske instrumente, da razvijam svoju teoriju o ličnim finansijama. Odatle počinje moj put finansijske nezavisnosti, koji želim da Vama ponudim i da Vam pokažem kako da do te nezavisnosti i dođete. Kao što sam spomenuo ranije, nije lako, ali je izvodljivo. Nova mantra koju treba da usvojite jeste nešto što kažem i sam sebi: „Nisam Ajnštajn, ali sam đavolski uporan“.

Kako čitati ovu knjigu?

Moja topla preporuka jeste da ovu knjigu čitate što opušteniji. Ništa se neće izgraditi preko noći, pa neće ni finansijska nezavisnost. Sa druge strane, vodite računa da sve što pročitate u potpunosti i razumete. Budite uporni. Ako vam nešto na prvo čitanje nema smisla, pročitajte ponovo. Nađite smisao. Ako ni to ne uspe, a verujem da hoće, istražite malo više iz drugih izvora. Nikada ništa ne uzimajte zdravo za gotovo. Ni ovu knjigu. Ako treba nešto da isprobate da se lično uverite, uradite to.

Ova knjiga predstavlja skup svih znanja i iskustava koje imam iz sveta finansija i često kažem da se neke stvari moraju doživeti da bi se razumele. Takođe, davaću određene metode i tehnike koje se sigurno moraju isprobati, jer se kose sa svim razmišljanjima koje većina poseduje, a koje se dokazuju tako što isprobate i vidite da funkcioniše baš onako kako sam opisao.

Druga napomena: novac nije naš neprijatelj. Novac je alat i saigrač, usudiću se odmah da kažem i najbolji saigrač od svih ljudi koje poznajete. Ako znate da kontrolišete novac, novac neće kontrolisati Vas. Zato, cela knjiga, što je i logično, posmatra novac sa pozitivne strane, što pre ili kasnije svi treba da nauče.

Ova knjiga se ne čita u jednom dahu. Ona se čita i koristi neograničen broj puta, sve dok se ne postigne finansijska nezavisnost. Ohrabrujem Vas da kako vreme bude prolazilo, ova knjiga bude što bliža Vama.

Da li baš sve košta?

Zamislite svet bez novca... Zamislite da je svima dopušteno da imaju dovoljno resursa za osnovne psihičke i fiziološke potrebe, da čovek ima neograničen pristup hrani, vodi, da može da obuče šta želi, da može da pogleda bilo koji film, da je edukacija besplatna, da je zdravstvo takođe besplatno. Da ne morate da kupujete lekove, već da Vam se daju po potrebi. Zar nije idealno?

Pa i ne mora da bude, jel tako? Kažu da čak i bogati plaču. Mi smo ljudska bića, sastavljeni smo od krvi i mesa i grade nas emocije. Biti srećan nema nikakve veze sa bogatstvom, pa zato i bogati plaču, s tim što plaču dok sede na parama. Da li će Vaš život da prođe u sreći i radosti, najviše zavisi od Vas, Vašeg odnosa prema životu. Novac je, nažalost, tu samo kao jedna od prepreka.

Danas živimo u materijalnom svetu, u potrošačkom društvu i jednostavno rečeno za sve mora da se izdvoji određena količina novca. Priča se po kraju da se ljubav ne može kupiti. Ne postoji novac pomoću kojeg neko može da se zaljubi u Vas, jer na kraju krajeva nije ni prirodno. Sa druge strane, Vaš ljubavni život održavate raznovrsnim aktivnostima, kako ne bi bio „dosadan“, zar ne? E baš te aktivnosti koštaju! Ukoliko nemate dovoljno novca, ljubavni život postaje rutina, a rutina zamara. Ako Vas rutina dovoljno zamori, na partnera nećete toliko zaljubljeno da gledate. Ako nemate dovoljno para za lekove, bolesti od kojih se ljudi mogu lečiti su pogubne po Vas. Često ne razmišljate ni o prevenciji, jer i ona košta. Sve košta, ama baš sve!

ŽIVOT I NOVAC

Kako gledamo na život i novac u njemu

Pre nego što krenemo da pričamo o novcu, hajde da malo pričamo o životu.

Da bismo u naš život ubacili novac na pravo mesto, prvenstveno moramo da „zaronimo“ malo dublje u filozofske teme života. Iskustveno sam shvatio da se o novcu „zdravije“ razmišlja kada se dobro zapitamo o samom životu. A život sam po sebi i nije toliko komplikovan.

Na početku moramo da postavimo dva osnovna pitanja:

1. Zašto ste rođeni baš u ovo vreme, baš na ovom mestu i baš u okolnostima u kojima se trenutno nalazite?
2. Da li ste se zapitali ikada kada ćete i kako umreti?

Odgovor leži u jednoj jednostavnoj frazi: **Totalna slučajnost.**

Rodenje

Genetski materijal Vaših roditelja se spojio i stvorio Vas u takvom obliku u kojem ste. Nauka je dokazala da se taj genetski materijal spaja totalno slučajno i da dva deteta istih roditelja nikada ne mogu da budu ista ako su došla iz dve trudnoće. Da ste začeti sat vremena ranije, bili biste drugi Vi, a isto važi i za sat vremena kasnije. Takođe je isto tako bitno da znate da Vi niste birali svoje roditelje, niste birali gde ćete se roditi: Da budem surovo iskren, ništa niste birali. Sve ste dobili totalno slučajno.

Smrt

Kada ćete i kako umreti? Smrt je isto igra slučajnosti ili bolje rečeno datih okolnosti. Ništa Vam ne vredi odlično zdravlje, ako Vas slučajno udare kola. Poznato je da nepušači umiru od srčanog udara i pre pušača koji puše cigarete od svoje 18. godine. A ima i ljudi koji ne puše cigarete i dožive i do 100 godina. Da li možete da kažete da postoji neko ko bi Vam rekao tajnu dugog života?

Kad malo bolje pogledamo, kako ste se rodili? Slučajno. Kako ćete umreti? Isto slučajno. To je nešto na šta ne možete da utičete. Ali na šta možete da utičete je period od Vašeg rođenja do Vaše smrti. Tu ste vladar svoje sudbine!

Mnogi se žale na preduslove koje su imali na samom početku života, neki krive državu u kojoj su rođeni, neki kažu da nemaju novca jer roditelji nisu bili u mogućnosti da im obezbede, a neki misle da bi im bilo lakše da su se rodili nekoliko decenija ranije. Tačne su samo situacije, s tim što izgovori za lični napredak ne postoje.

Takođe, postoje teorije o tome da smo po rođenju predodređeni za neki posao, funkciju ili prosto da budemo važna figura na svetu. Sa ovom tezom ne mogu da se složim, jer život nije predodređen.

Pa šta onda ja radim na ovom svetu?

Ako ste prihvatili ovu tezu da ste došli slučajno na svet i da ćete slučajno umreti, onda se pitate pa koja je svrha života? Čemu sve ovo?!

Odgovor je prilično jednostavan i dočaraću Vam kroz jednu metaforu: **Shvatite to kao da Vam je Bog (priroda ili viša sila, kako god to nazvali) jednostavno podario mogućnost da se rodite i da živite.** Nema ništa jednostavnije od toga. Shvatite to kao da je Bog došao Vama pri rođenju i rekao: „Izvoli. Sada živi svoj život kako znaš i umeš i potrudi se da ga lepo proživiš! Ajde sada slobodno izađi iz maminog stomaka i kreni sa svojim životom, pa se vidimo kad za to dođe vreme“.

Vi ste sada tu na ovom svetu, u ovom vremenu i u ovim okolnostima sasvim slučajno i živite SVOJ život dok ne umrete. Da, dobro sam rekao: da ŽIVITE SVOJ ŽIVOT dok ne umrete!

A šta znači da živite svoj život? Ja to formulišem na način da sebi treba da kažete, neposredno pre nego što ćete umreti: „Ja sam zadovoljan. Radio sam sve ono što sam smatrao pravilnim. Radio sam sve što me je činilo srećnim. Ne kajem se što nešto nisam uradio, a ništa što ja smatram da je vredno nisam propustio. Dragi moj svete, ako se vidimo ponovo, vidimo se. Do tada sam spokojan jer sam dostigao svoj cilj“.

Ako na ovaj način definišemo svoj cilj u životu, shvatamo da je neophodno da svoj život napravimo najboljim što umemo. A kako smo rekli da nam za sve treba novac, bolje bi nam bilo da isti i napravimo.

A šta sve ovo govori za Vas i za Vašu finansijsku nezavisnost?

Svaki čovek ima svoje viđenje zadovoljstva i ispunjenja života srećom. Nekome je to stvaranje svoje porodice, nekome je putovanje oko sveta. Nekome je to humanitarna akcija, nekome megalomanska korporacija. Ako prevedemo te ciljeve u novac, nekome je za to potreban 1 evro, nekome jedna milijarda evra.

U skladu sa Vašim životnim ciljevima, Vaš finansijski cilj će biti drugačiji od bilo kog drugog. Svrha je da uživete u životu, a ne da radite stvari zbog kojih biste se kajali sa 80-90 godina.

Ja sam na primer definisao da svrha mog života bude moja porodica i moja deca, da ostavim svoju decu na ovom svetu bez finansijske brige i da mogu samostalno da žive svoje živote. A u skladu sa mojom svrhom života, definisaću svoj cilj u knjizi i kretati se kroz lični primer.

A onda finansijska nezavisnost stupa na scenu, jer da bih obezbedio porodicu, decu i da mogu da im ostavim materijalnu i mentalnu podršku, neophodan je novac.

Zašto živimo poznati pakao, a odbijamo nepoznati raj?

Kako biste postali finansijski nezavisni, potrebno je da promenimo Vaše stanje uma vezano za novac. Ovaj proces promene stanja uma je nažalost posledica naše edukacije o novcu, kao i izgrađenih ubeđenja kojih se držimo toliko čvrsto jer su nam jedino ona poznata. Maslovljeva hijerarhija potreba (Abraham Maslov, američki psiholog i mislilac) kaže da su fiziološke potrebe na prvom mestu neophodnih potreba koje čovek mora da zadovolji. Na drugom mestu se nalaze potrebe za sigurnošću. Ovaj podatak nam daje opravdanje zašto se čvrsto držimo i onih pravila koja smo naučili, a koja mogu i ne moraju da budu zdrava za nas. Kada pričamo o novcu, veliki broj usađenih pravila su nažalost loša po nas same, a mi ih uzimamo zdravo za gotovo i ne preispitujemo ih.

Kako definišemo poznati pakao u finansijama?

Postoji nekoliko velikih pogrešnih ubeđenja vezanih za novac kojim se većina, nažalost, vodi. Ako prepoznamo i prevaziđemo ova uverenja, stvorićemo zdravu osnovu za rast.

Nije moguće zaraditi veliku količinu novca

Prvo veliko pogrešno ubeđenje jeste da je skoro pa nemoguće zaraditi veliku količinu novca. Ako pogledamo profesije kojima se ljudi mogu baviti, na prste mogu da se nabroje dobro plaćene profesije. Ako na količinu novca koju možete da zaradite gledate da je ograničena samo na dostupne profesije, onda dolazite do pogrešnog zaključka, da je teško zaraditi veliku količinu novca. Kao rezultat ovog ubeđenja, pristupate procesu štednje u određenim delovima svog života kako biste mogli da kupite proizvod ili uslugu koja mnogo više nadmašuje vaše mesečne prihode. Primeri većih izdataka su sigurno automobil ili nekretnina. Štednja kao proces nije loša sama po sebi, s tim što ukoliko morate da štedite da biste namirili svoje osnovne potrebe, treba prvo da se zapitate da li se krećete u dobrom pravcu kada je u pitanju Vaša plata, tj. naknada za Vaše vreme, znanje i rad. O ovoj temi ćemo detaljnije pričati u nastavku knjige, zato ću samo da naglasim prvu ispravku u razmišljanju. Vaša naknada za vreme, znanje i rad može da bude znatno veća nego što imate osećaj da zaslužujete. Ovo nije samo priča, već je dokazano da svako ko je radio na sebi, uvećavao svoje znanje i efikasnije radio posao, bio i adekvatnije plaćen. Neko je bio adekvatnije plaćen u istoj kompaniji u kojoj je radio, neko je promenio kompaniju zarad veće plate, a neko je čak promenio svoju profesiju u procesu zarađivanja više novca na osnovu svog rada. Vaš pakao postoji ukoliko ostanete na istom mestu na kojem plata nikada neće zadovoljiti Vaš minimum za pokretanje finansijske nezavisnosti.

Završi fakultet pa ćeš imati više novca

Naredno pogrešno ubeđenje jeste da je neophodno da završimo škole i fakultete da bismo bili više plaćeni. Ovo ubeđenje proizilazi iz činjenice da je naš sistem zapošljavanja ovu pretpostavku prepoznavao kao dobru praksu pre 30 i više godina. U samoj osnovi je ovo mišljenje bilo opravdano jer su fakulteti bili ekskluziva, nije svako mogao da završi isti i samo oni koji su završili fakultet su pokazali izvanredno znanje i upornost da isti završe. Nažalost, ideja je ostala takva, a pravila su se promenila. Danas diploma fakulteta retko može da ima visoku vrednost. Tek nekoliko grana privrede poput medicine i prava zahtevaju od osobe da mora da ima fakultetsku diplomu kako bi svoj posao u toj privrednoj delatnosti mogla i da radi. Pravila su se promenila u toj meri da se više ne ceni diploma, već iskustvo.

Prosto rečeno, danas sve češće vidim pitanje na razgovorima za posao: „Da li ti ovo umeš da uradiš?“ Nekada se pitalo da li imaš dovoljno znanja o određenoj materiji, s tim što je to iskreno prošlost. Zato je danas jedino pravilno ubeđenje da morate uvek da radite na svojoj edukaciji i da što više znate kako nešto da uradite, za to znanje ćete biti cenjeniji. A što ste cenjeniji, to ste i poželjniji, a to dalje znači da svoje znanje i rad možete skuplje da naplatite. Ovo dovodi do sve većeg broja neformalnih edukacija, jer kao što sam rekao, nije bitan papir, već znanje.

Vaš pakao postoji ukoliko se slepo vodite pravilom da ćete svoju platu dobro da naplatite fakultetskom diplomom, jer je danas diploma u većini slučajeva samo papir koji ima značenje: „I dalje ništa ne znaš da radiš, ali barem imaš potvrdu da si bio uporan“.

Na svetu ima ograničena količina novca

Treće pogrešno ubeđenje jeste da novca ima u ograničenim količinama. Spomenuo sam da postoji mišljenje da je svet finansija igra nulte sume, tj. da bi neko zaradio, neko drugi mora da izgubi. Kada kupite jabuku na pijaci, prodavac je zaradio novac, Vi ste taj novac izgubili, a dobili ste jabuku kao rezultat ove finansijske transakcije. Samim tim, u ovoj finansijskoj transakciji, deluje da je prodavac uzeo novac, a Vi isti dali, te da je u pitanju igra nulte sume. Ono što Vam niko ne govori jeste gde i kako nastaje novac koji se nalazi u opticaju. Nekada se jačina jedne valute merila u količini zlata koju jedna država ima u svojoj rezervi. Ako prihvatimo ovu logiku, pomislili biste da država u kojoj živite ima određenu količinu zlata u svojoj rezervi i da je ta količina ograničena. Što i jeste u nekoj meri. Niko Vam neće produžiti ovu priču i reći da ta ista država ima svoje rudnike zlata i da kopanjem i izvlačenjem zlata može da uveća količinu zlatnih rezervi. Ukoliko nema rudnike zlata, ima druge prednosti i proizvodi druga dobra koja kasnije menja u zlato na svetskom tržištu zlata. Na primer pšenica. Na ovom svetu će uvek postojati zemlja bogata zlatom, a siromašna pšenicom i druga država koja ima više pšenice, a nema rudnike zlata. Te dve države su odlični partneri u razmeni i država koja ima pšenicu može bez problema da uveća svoju količinu zlata. Ovo sve dalje znači da količina novca koja je podržana od strane zlatnih rezervi konstantno raste i finansije nisu igra nulte sume. Uvek će biti više slobodnog novca, samo je pitanje ko i kako uspe da isti prisvoji u svoju korist. Danas je priča još kompleksnija, jer se valute ne vezuju za zlato, već se štampaju po potrebi. To znači da svaka država ima pravo da proceni koliko treba novčanica da odštampa i stavi u promet, a da se ne oslanja na zlatne rezerve. Sjedinjene Američke Države su 2021. godine odštapale 40% novca od celokupnog novca koji se nalazi u opticaju. Neko je tih 40% novca prisvojio kao ličnu imovinu, a na Vama je pitanje da li ćete to biti Vi.

Vaš pakao postoji ukoliko mislite da je količina novca ograničena i da Vas ova činjenica vodi ka razmišljanju da treba da sačuvate ono što imate, pre nego da se izdignete i prisvojite novu, veću količinu novca. Naravno, u zamenu za svoje znanje, vreme i rad.

Ovo su tri velika ubeđenja koja vam kreiraju finansijski život u kome ste sa svih strana ograničeni i drže Vas na mestu na kojem se nalazite. Moj zadatak u ovoj knjizi jeste da Vam pokažem kako da dođete do nepoznatog raja, a to je da Vam novac više ne bude prepreka u svih drugim sferama života. Nepoznati raj je termin koji odlično oslikava Vašu borbu sa finansijama u ovom trenutku. U pitanju je raj, tj. jedno mesto gde bismo svi hteli da budemo, s tim što je put jako nepoznat i da biste krenuli ovim putem, morate da izađete iz zone komfora, a to često znači da morate da rizikujete. Imam lepe vesti za Vas. Rizik je daleko manji kada znate, nego kad pretpostavljate. Cilj ove knjige jeste da naučite sve o finansijama, kako ne biste pretpostavljali.

Kako se postaje finansijski nezavisna osoba?

Definitivno ne preko noći i definitivno Vam ne treba više novca od onoga koliko koštaju Vaši životni ciljevi.

Da biste znali kada ste finansijski nezavisni, mora da postoji neka granica, zar ne? Kada pričamo o novcu, to je makar lako, postoji jedna cifra. A koja je to cifra? To zavisi od Vas.

Da biste odredili cifru, prvo morate da sednete i napravite plan. A da biste napravili plan, morate istinski da znate zbog čega ste na ovom svetu tj. šta to hoćete da radite u svom životu da biste ga smatrali ispunjenim.

Budući da sam se ja odlučio za porodični život, suprugu, dvoje dece i psa, sastavljam grubu listu ciljeva kao primer. U trenutku pisanja imam 37 godina i kažem sebi da pravim plan za narednih 48 godina:

Mesečno potrebno novca za život x 60 godina	2.000 EUR x 60 god x 12 mes =	1.440.000 EUR
Stan od 100m ² u Beogradu	160.000 EUR x 1 stan =	160.000 EUR
Nova kola na svakih 10 godina	16.000 EUR x 6 automobila =	96.000 EUR
Letovanje i zimovanje jednom godišnje	3.000 EUR x 60 god =	180.000 EUR
Jedna veća garaža	20.000 EUR x 1 garaža	20.000 EUR
Jedna vikendica van Beograda sa renoviranjem	25.000 EUR x 1 vikendica	25.000 EUR
	UKUPNO	1,925,000 EUR

Ako dočekam 85 godina, a hoću sve ovo da ostvarim i da ne posedujem ništa od navedenog, meni treba skoro 2 miliona evra za ostvarivanje svih ciljeva. Zvuči kao da hoću da budem milioner, a u suštini samo da živim lagodan porodični život. Zapitajte se, koliko košta Vaš normalan život?

Kao što možete da vidite, ne tražim previše, a ne tražim ni malo. Tražim onoliko koliko ja mislim da treba u svom životu da postignem da bih rekao da sam ispunio svoj cilj. A da bih ispunio svoj cilj, ja za svog života moram da zaradim 2 miliona evra. Koliko god to nekima zvučalo mnogo, za svog života čovek zaradi mnogo novca, ali kada se podeli sa brojem meseci i godina, ne ispadne baš toliko velika cifra.

Koliko treba da zaradim novca?

Zavisi od Vaših želja, planova i mogućnosti. Po mojoj kalkulaciji 2 miliona evra u narednih 48 godina znači da bi trebalo da imam mesečna primanja oko 2.873 evra kako bih ispunio sve svoje zacrtane planove. Naravno, ako bih sebi postavio cilj od 10 godina, tj. da sa svojih 47 godina postanem finansijski nezavisan, to znači da bi mesečna primanja trebala da mi da budu 16.600 evra. U slučaju da ne posedujem ništa od navedenog i imam 37 godina, potrebno je mnogo novca na mesečnom nivou. Teško da mogu bilo gde da se zaposlim i da imam toliko platu, sigurno se pitajte? Zapamtite prvo pogrešno uverenje, da je nemoguće zaraditi veliku količinu novca. Da je nemoguće, ne bi postojali milioneri.

Osoba koja ima 25 godina i proceni da ima isti cilj kao i ja, ipak ima drugu situaciju. Kalkulacija je takva da osoba sa 25 godina, koja želi da bude finansijski nezavisna i to zajedno sa supružnikom, navodi da oboje moraju da imaju primanja od 4.000 evra.

U zavisnosti od Vaših ciljeva i planova, prvo odredite grubu cifru za dostizanje cilja, odredite za koji vremenski period želite da ostvarite finansijsku nezavisnost, a onda podelite koliko na mesečnom nivou morate da imate primanja, da biste ostvarili ovaj cilj. Ovo će Vam dati jasnu sliku koliko ste blizu ili daleko u odnosu na Vaša trenutna primanja.

Šta uopšte znamo o finansijskoj nezavisnosti?

Kao što smo naveli, finansijsku nezavisnost postižete kada zaradite onoliko novca koliko ste zacrtali da Vam je neophodno do kraja života. Postavili smo grubu cifru iz praktičnog razloga, a to je da Vam je neophodan cilj kome treba da težite. Generalno nije ni važno da li ćete zaraditi tačnu cifru. Bitan je grubi okvir, tj. dovoljno približna cifra i ka tome treba da težite.

Da biste postigli zacrtani cilj morate da imate na umu dva velika faktora koji će uticati na ishod ove Vaše pustolovine. Svima će biti jasno kada kažemo da su u pitanju suma svih Vaših **prihoda** i suma svih Vaših **rashoda**. Koliko god ovo zvučalo jednostavno, svako ko proba da uradi sistematizaciju svake od navedenih elemenata, kreće da postavlja sebi osnovno pitanje, a to je „odakle da krenem“? Prave se razni modeli, kalkulacije, planovi. Najčešće se desi da modeli „pucaju“, kalkulacije nisu relevantne, a planovi se ne ostvaruju. Pogotovo kada krenete sa troškovima i kada krenete da skraćujete troškove, postavljate pitanje „šta da skratim, kada je sve neophodno?“. Kod prihoda postoji svojevrzni strah od neuspeha, pa se planovi ruše najčešće i pre nego što se i naprave. Često se pitate „zašto da rizikujem primanja koja trenutno imam, kada ne znam koji će rezultat biti nove poslovne odluke i da li ću uopšte zarađivati koliko i ranije“. Samo se priselite koncepta nepoznatog raja. Ako ne znate kako da dođete do raja, sve Vam deluje kao rizik. A vrlo često nije.

Ovo su neka generalna pitanja koja se postavljaju pred svakoga ko krene da razmišlja o planovima i modelima za kreiranje finansijske nezavisnosti. Kako budete zalazili sve dublje u ovu tematiku, pojavljiće Vam se još veći broj pitanja, a na 90% sigurno nećete imati odgovor. Ali ne brinite. Ni ne treba odmah da znate sve odgovore, jer na kraju krajeva, putovanje do finansijske nezavisnosti ne bi bilo

toliko zabavno (tačno je da je u pitanju ozbiljna tematika, s tim što u svakom poslu, pa i u ovom ako ne radite i ne zabavljate se, nešto nije u redu).

Da li sam osoba koja je spremna za finansijsku nezavisnost?

Uopšteno gledano, put finansijske nezavisnosti je jedini pravilan put za svakog čoveka. Moramo da uzmemo u obzir osnovnu pretpostavku da za definisanje generalnog cilja, morate da se dobro zapitate šta želite u svom životu. Za mlade osobe je ovo sigurno veliki izazov, s tim što ne treba da bude prepreka. Ako ste još mladi i ne znate šta želite u svom životu, ne znači da ne treba krenuti ovim putem. Cilj je dostizanje finansijske nezavisnosti, tj. dostizanje određene cifre. Iako možda niste sigurni koja je ta cifra na samom početku, u jednom trenutku ćete sigurno definisati. Do tog momenta je bitna priprema i akumulacija što veće količine novca za dalji put.

Da bismo mogli da napravimo plan finansijske nezavisnosti, kao što sam ranije spomenuo, neophodno je da razumemo prirodu i mehanizme procesa prihodovanja i rashodovanja. Budite svesni da u ovom trenutku i prihodi i rashodi kontrolišu Vas, a ne obrnuto. Nemojte se uplašiti, ova pretpostavka je realna i prisutna kod većine osoba koje nisu razmišljale o kontroli ličnih finansija. Moj zadatak je da Vam pomognem da razumete ove principe i da uzmete kontrolu nad njima, kako biste lakše mogli da napravite finansijski plan.

Imam obavezu da napomenem da niste krivi što o ovim temama ranije niste znali, ali ćete biti krivi ako ne preduzmete bilo kakav korak da trenutnu situaciju ispravite. Niko nas o životnim finansijama nije učio i ako smo od nekoga učili to su bili naši roditelji i mi smo se uvek trudili da poboljšamo njihov model. Sa druge strane, niko nam nikada nije rekao da je taj model pogrešan i da ne postoji koncept u kome poboljšanje lošeg modela može da stvori dobar model. Na procese prihodovanja i rashodovanja moramo gledati mnogo drugačije.

Šta stvarno znamo o rashodima?

Pre same analize procesa prihodovanja, neophodno je da prvo razložimo proces rashodovanja novca. Razlog je u suštini jednostavan: promena pogleda na trošenje novca je ključ za promenu pogleda na sticanje.

Već sam objasnio da se novcem sve može kupiti. Da bismo mogli nešto da platimo, prvo moramo i da imamo novac. Dajem jedan jednostavan primer.

Primetite u Vašem svakodnevnom životu da je došlo vreme za kupovinu namirnica. Prazan ili poluprazan frižider, kućna hemija skoro potrošena, a morate da kupite i jedan novi set čaša, jer su se stare porazbijale. U prodavnicu ćete otići imajući spisak namirnica koje treba da kupite. Odaberete namirnice i dođete na kasu i saznajete od kasira da je ukupni račun 50 EUR. Kasir će Vas ljubazno zamoliti da mu

date navedeni iznos. Vi dajete traženi iznos, uzimate namirnice i odlazite kući srećni sa namirnicama, ali i sa 50 EUR manjim budžetom.

Ovo je nešto što će svako razumeti i neće videti nikakvu nelogičnost u datom primeru. U ovom primeru postoje dva osnovna problema koji su „nevidljivi“ tj. običan čovek ne razmišlja o njima, a ja najčešće kažem da nije ni svestan istih.

Problem 1: Šta ako nemate dovoljno novca za željenu kupovinu?

U navedenom primeru nailazimo na prvi problem. Šta ćete da radite ako Vam trebaju namirnice u iznosu od 50 EUR, a Vaš budžet je na primer 30 EUR. Ne možete da kupite sve namirnice, te dolazite u problem. Šta raditi u takvoj situaciji? Da li da uzmete bankarski potrošački kredit, pozajmiti se od prijatelja ili smanjiti prohteve i neophodnu količinu namirnica da bi ukupna cena te skraćene verzije bila 30 EUR?

Odgovor je da ni jedan od navedenih načina razmišljanja nije dobar jer u osnovi finansijske nezavisnosti, ako ste došli u ovakvu situaciju, Vi ste već finansijski zavisni, te ni jedno rešenje neće rešiti uzrok problema, već samo posledicu. A ako rešavate posledicu, problem se uvek rešava krakotrajno, nikada ga nećete rešiti dugoročno.

Samo mala digresija vezana za rešavanje posledica. Kada Vas zaboli glava, Vi uzmete određeni lek protiv glavobolje, glavobolja prođe i Vi ste srećni i u svojoj glavi formirate mišljenje da se ovaj problem rešava na ovaj način, ali Vam niko nije rekao kako taj lek u stvari funkcioniše. Da li ste znali da je glavobolja proces u kome se moždana masa širi i samim tim se stvara pritisak u glavi? Čim se pojavi pritisak, tada receptori u Vašem mozgu to registruju kao bol. A da li ste znali da lekovi za glavobolju imaju za cilj da umrtve ove receptore, pa samim tim Vaš organizam ne oseća bol i time Vi mislite da ste se rešili glavobolje? Da dodatno objasnimo. Vaš mozak **i dalje ima pritisak** i Vaš organizam **i dalje prijavljuje da nešto nije u redu** i da treba da se reši problem, ali ste Vi lekovima doslovno svom organizmu rekli **da ne želite da ga slušate?** Vi ste lekovima rešili posledicu problema, a ne izvor problema.

Isto je tako i sa finansijama. Uzimanje kredita, ili pozamica od strane prijatelja, kao i skraćivanje budžeta predstavlja rešenje za posledicu Vaše finansijske zavisnosti, ali nije rešenje izvora problema. Zato kada budete morali da skratite budžet ili da uzmete kredit, iako je to trenutno rešenje, vrlo verovatno je i jedino moguće rešenje u datom trenutku. Ključ razumevanja procesa rashoda je da budete svesni da time ne rešavate izvor problema. Za rešavanje izvora je potrebno izdvojiti veću količinu vremena, te nije toliko loše ako ste skratili troškove u datom trenutku, ali je potreban veći fokus na rešavanje izvora, kako se ove situacije ne bi dešavale.

Ako je nedostatak novca za kupovinu neophodnih namirnica posledica problema, postavlja se pitanje, šta je onda izvor problema? Da bismo dali odgovor na ovo pitanje, moramo da damo još jedan primer.

Zamislite da imate platu od 500 EUR i idete jednom nedeljno u kupovinu namirnica. Vaš prosečan trošak kupovine je recimo 100 EUR. Ukupan mesečni trošak za namirnice je 400 EUR i ostaje Vam u budžetu još 100 EUR. Dolazi na red još jedan trošak od 200 EUR (na primer plaćanje svih mesečnih komunalnih računa) i shvatate da nećete imati novca u budžetu i za namirnice i za račune. Postavljate sebi pitanje kako da rešite situaciju. Ako uzmete kredit, a Vaša plata je i dalje 500 EUR, to dalje znači da ćete svaki mesec i dalje biti „kraći“ za 100 EUR, ali kredit od banke Vam je samo dao produženo vreme za rešavanje izvora problema. A da ne pričamo o tome da morate i da vratite taj isti kredit sa uvećanom

kamatom. U određenom trenutku ćete morati da skratite spisak za kupovinu kako biste mogli da vratite novac banci. Ako se na početku odlučite da skraćujete spisak namirnica na najosnovnije, krećete u veliki sadomazohistički poduhvat, pogotovo kada shvatite da sve što kupujete Vam je neophodno. Postavljam Vam pitanje koje ste sigurno upravo postavili i sami sebi: Kako onda žive ljudi koji imaju platu od 300 EUR? Da li žive skromniji život sa manjim spiskom namirnica? Da li se stalno zadužuju kod banaka pa im je dug sve veći i veći? Kakav je to život koji ljudi žive, kada su uskraćeni za deo onih namirnica za koje Vi smatrate da su neophodne? Da li su ti ljudi siromašni i nesrećni?

Definicija izvora problema Vaše potrošnje leži u osnovnom principu svrhe Vašeg života. Svaka osoba ima svoje životne zahteve i na osnovu tog spiska zahteva koji ga čini srećnim može da se odredi cena koštanja ostvarivanja te sreće. Nekoga namirnica u iznosu od 100 EUR nedeljno čine srećnim, nekoga od 50 EUR, a nekoga namirnica u iznosu od 5.000 EUR. U primeru smo definisali minimum za sreću, a to je 100 EUR nedeljno. Postavlja se sledeće pitanje, da li želite da živite na minimumu ili želite nešto više? To je zadatak za Vas, da sami odlučite i procenite koliko Vas košta ta sreća. Zato se pre finansijskog plana mora prvo odrediti spisak stvari koje bi Vas činile srećnim, da sračunate njihovu cenu koštanja i tek onda da pređete na sledeći korak, a to je definisanje finansijskog plana.

U ovom primeru smo pričali o namirnicama, a to je zasigurno jedna od najtežih tema za razmišljanje u delu da li ćete kupiti određenu namirnicu ili ne. Ovde govorimo o ispunjenju određenih fizioloških potreba, te se nekada logično ne postavlja pitanje da li je nešto važno za kupovinu, već se automatski izdvaja novac.

Ali hajde da damo drugi primer da biste videli da se naša teorija može definisati kao univerzalno pravilo. Petar ima dovoljno visoka primanja da može da angažuje osobu koja će mu pomagati u spremanju njegovog stana. Ta osoba Petra košta 30 EUR po dolasku, a dolazi jednom u dve nedelje. To je ukupni mesečni trošak od 60 EUR. Za Petra već duži vremenski period to nije finansijski teret. Petar, nažalost, ulazi u problem nedostatka novca. Da ste u ulozi Petra, da li biste zvali tu osobu i rekli da trenutno nemate novca i da skraćujete budžet ili ćete se zadužiti da biste mogli da platite tu osobu? Prvo i osnovno što treba da se zapitate jeste, da li Vas dolazak te osobe čini srećnim, da li će Vaš život biti lagodniji. Ako imamo potvrđan odgovor, to je definitivno trošak koji je neophodno da platite kako biste bili srećni u životu i ne treba se nikako odreći tog troška. Postoje osobe koje su srećnije kada same očiste svoj stan i misle da niko osim njih ne može bolje da uradi taj posao. Ovakvim osobama je ovaj trošak besmislen i ne čini ih srećnim. Isto tako možemo da kažemo za kupovinu automobila. Postoje osobe koje ne mogu da zamisle kvalitetan život ako ne koriste automobil, dok drugi smatraju da je šetnja, gradski prevoz ili bicikl idealan način da se postigne isti rezultat, kao kod osoba kojima je neophodan automobil.

Problem 2: Da li ste potrošeni novac već isplanirali kao trošak?

Sledeća promena u načinu razmišljanja treba da bude da o životnim potrebama morate da razmišljate na vreme. Dodatno, ukoliko je neophodno više novca za zadovoljenje jedne potrebe, o toj potrebi treba da se razmišlja mnogo ranije.

Poznato je da je bolje planirati kupovinu namirnica unapred, pa tek onda sa spiskom otići u prodavnicu. Potrošićete manje novca samo zato što ste na vreme razmislili koji je to spisak namirnica koji Vam realno treba i u kom vremenskom periodu će ta kupovina zadovoljiti Vašu osnovnu potrebu. Takođe, morate razumeti da i kod osnovnih životnih potreba, kao što je osećaj sigurnosti, ispunjenjem ovog osećaja,

ispunjava se i potreba za srećom. Prostije rečeno, kada ste sigurni, onda ste i srećni. Kada govorimo o kupovini daleko skupljih stvari poput stana, ovom kupovinom zadovoljavate potrebu za sigurnošću, a tada ste i srećni jer ste sigurni da imate svoj krov nad glavom. Za razliku od kupovine namirnica u prodavnici, kupovina stana zahteva daleko veći budžet. Često se ljudi odlučuju za uzimanje stambenih kredita jer je to naizgled jedino rešenje za sticanje neophodnog novca. Ako se kupovina planira na vreme, uzimanje stambenog kredita ne mora da bude jedino rešenje.

U primeru kupovine osnovnih namirnica smo spomenuli kako ste platili 50 EUR i došli kući sa isto toliko manjim budžetom sa kojim sada raspolazete. Ovde se nalazi skrivena taktika u načinu razmišljanja. U kuću ne treba da ulazite sa manje raspoloživim budžetom, već da dođete sa unapred planiranim i iskorišćenim budžetom za datu kupovinu. Pitate se zar ovo nije isto?

Možda će ljudi smatrati da je to ista stvar, s tim što postizemo daleko drugačiji psihološki efekat. Ako unapred ne planiramo kupovine, već imamo jedan budžet sa sve kupovine, posle svake kupovine gledaćete stanje svog budžeta, što može da proizvede negativan efekat. Može se reći da tada nemate kontrolu nad planiranjem i trošenjem iz budžeta. Da budem precizniji, ne govorim da suludo trošite novac, a da prethodno ne pogledate u novčanik, već da svaki put posle kupovine se presabirate i gledate koliko Vam je novca još ostalo i na šta ćete još moći ostatak da potrošite. Tada Vam je sudbina do nove plate uvek neizvesna. Uvek ćete postavljati pitanje da li ćete i koliko novca imati u svom budžetu do novog meseca.

Ako svoj budžet podelite na namenske manje budžete, odlazak u kupovinu postaje rutina. To znači da u našem primeru kupovine namirnica, Vi ste unapred odredili da ćete u proseku potrošiti 50 EUR i stavili taj novac sa strane na početku meseca, a ostatak budžeta koji nije izdvojen ćemo nazivati neraspoređenim budžetom. Iz prodavnice izlazite sa potrošenim, unapred isplaniranim i izdvojenim budžetom, a novac iz neraspoređenog dela budžeta ostaje netaknut. Zato kažemo da kupovina postaje rutina i da iz prodavnice ne izlazite sa manjim budžetom.

Dajem nekoliko primera grešaka prilikom kupovine:

- iracionalna kupovina prilikom saznanja o postojanju nekog popusta
- kupovina skupljih kola ili stana kada se razmišlja o kupovini putem kredita
- tzv. vruće ponude, tj. kupovine u trenutku prezentovanja samo iz straha da se takva ponuda neće ponoviti
- odlazak u kupovinu bez definisanog spiska artikala

Ako smo u primeru kupovine namirnica rekli da ćemo planirati, to znači da smo iskustveno izračunali koliko nas prosečna nedeljna kupovina košta, onda pomnožimo izračunatu cifru sa brojem nedelja i dobijamo koliko od naših primanja mesečno treba da stavimo po strani da bi kupovina bila rutina. U našem primeru nedeljna kupovina je 50 EUR, imamo 4 radne nedelje mesečno, znači da od naših primanja treba da izdvojimo 200 EUR sa strane, a ako imamo primanja od recimo 500 EUR, 300 EUR nam ostaje za druge troškove i za neraspoređeni budžet. Ako bismo hipotetički rekli da su nam svi ostali troškovi 250 EUR, ostaje nam 50 EUR za neraspoređene troškove. Ovo nam daje tačnu informaciju sa koliko novca ćemo moći da raspolazemo u hitnim situacijama i ukoliko ne postoje nikakve hitne kupovine, taj novac možemo i da uštedimo.

Hajde da pričamo o kupovini nekretnine. Kako bismo planirali kupovinu stana? Recimo da je vrednost stana 120.000 EUR. Hoćemo da mesečno izdvajamo od primanja za taj stan, jer kao što smo rekli, ne želimo da uzimamo kredit. Takođe, hoćemo u narednih 10 godina da skupimo dovoljno novca za jedan takav stan. Mesečno treba da izdvojimo od naših primanja 1.000 EUR. Ako imamo platu od 500 EUR, postavlja se pitanje kako je matematički uopšte moguće da dođemo do ušteđenih 1.000 EUR. Moramo ići korak po korak u razvijanju ovog plana. Bitno je da smo shvatili da želite stan u narednih 10 godina i da Vam je za to neophodno 1.000 EUR mesečno kako ne biste uzimali kredit. Na dobrom smo putu, s tim što i dalje postoji pitanje kako da dođemo do ove cifre. Ako smo pretpostavili da nam je plata od 500 EUR dovoljna za osnovne životne potrebe, jednostavno moramo da proglasimo da nam je neophodna plata, tj. primanja od 1.500 EUR mesečno kako bismo mogli da kupimo i stan. Ovo je momenat finansijskog otrežnjenja u kome shvatate da posao koji radite nikako ne može da zadovolji Vaše životne potrebe. Da li ćete promeniti posao? Da li ćete investirati ušteđeni novac? O ovim odlukama ćemo pričati u narednim poglavljima knjige, ali jedno je sigurno: nešto moramo u korenu da promenimo.

SVIDEO VAM SE POČETAK KNJIGE? ŽELITE DA PROČITATE PREOSTALIH 112 STRANA?

**CELU E-KNJIGU MOŽETE PORUČITI
SLANJEM EMAILA NA**

office@weblab.co.rs

PO CENI OD 2.500 DINARA / 20 EUR

*Ukoliko poručujete iz inostranstva, molim Vas da naglasite iz koje zemlje poručujete. Iz inostranstva se može platiti Western Union-om, putem Pošte (važi za ex-YU zemlje) ili u bilo koje tri kriptovalute: Bitcoin, Litecoin ili Solana.

POGLEDAJTE SADRŽAJ KNJIGE

Sadržaj

Dobro došli na put finansijske nezavisnosti	7
Ko sam ja i zašto pričam o finansijsama.....	8
Kako čitati ovu knjigu?.....	10
Da li baš sve košta?	10
Pre nego što krenemo da pričamo o novcu, hajde da malo pričamo o životu.....	13
Rođenje.....	13
Smrt.....	13
Pa šta onda ja radim na ovom svetu?	14
A šta sve ovo govori za Vas i za Vašu finansijsku nezavisnost?.....	14
Zašto živimo poznati pakao, a odbijamo nepoznati raj?.....	15
Kako se postaje finansijski nezavisna osoba?	17
Koliko treba da zaradim novca?	18
Šta uopšte znamo o finansijskoj nezavisnosti?.....	18
Da li sam osoba koja je spremna za finansijsku nezavisnost?.....	19
Šta stvarno znamo o rashodima?	19
Šta stvarno znamo o prihodovanju?	23
Da li radite pravi posao?	23
Da li Vam je stalo do titule ili do novca?	24
Da li praktikujete varijabilne prihode?	25
Da li dovoljno prihodujete da možete da štedite?	26
Pasivni izvori prihoda.....	27
Plan finansijske nezavisnosti	27
Postavi pravilnu osnovu.....	30
Generalni cilj.....	30
Vremenski tok prihodovanja.....	32
Brzi start (Quick start)	33
Poslednji poziv (Last call)	35
Kretanje uz talas (Go with the flow)	36
Izvori prihoda.....	37
Mesečni prihodi.....	37
Prihodi iz investicija.....	39
Rashodi	40
Mesečni rashodi.....	40
Otpis stavki sa spiska.....	42
Kako kreirati i uvećati izvore prihoda?	43
Budžetski pancir	45
Mesečni prihodi.....	46
Štednja novca.....	53
Dodatni izvori prihoda	57
Direktno pružanje usluga ili kućna proizvodnja.....	58
Rad u MLM sistemu.....	59
Prodaja ličnih digitalnih proizvoda.....	61
Affiliate marketing.....	62
Dropshipping.....	63
Zašto štedeti nije dovoljno?	66
Tajne prikupljanja novca	67
Poklonu se u zube gleda.....	67
Uzmi novac od osobe koja ne investira.....	69

Naučite svoje prijatelje da ulažu na Vašem primeru.....	70
Brzo i lako nađi osobu koja ima novac.....	71
Uvek ima osoba koje imaju slobodan kapital za investiranje.....	71
Šest koraka razdvajanja.....	72
Red Ballon Challenge.....	72
Zakon privlačenja.....	73
Kako investirati slobodan kapital.	78
Šta je investiciona prilika.....	78
Analiza postojećeg stanja finansijskog instrumenta i definisanje povoljnog trenutka.....	79
Definisan cilj investicione prilike.....	79
Definisan budžet za investiranje.....	79
Procena rizika.....	79
Definisanje raspodele slobodnog kapitala.....	80
Investiciono zlato	80
Kako obezbediti porodicu uz pomoć investicionog zlata?	86
Investiranje i štednja u investicionom zlatu.....	87
Ko prodaje investiciono zlato u Srbiji?	87
Želim da kupim investiciono zlato, koja je procedura?	89
Ko otkupljuje investiciono zlato?	89
Otvorene investicione prilike.....	91
Investicioni fondovi	91
Kako funkcionišu investicioni fondovi?	91
Kako fondovi biraju kompanije i dalje diverzifikuju svoj rizik?	93
Kalkulacije, prinosi, naknade i porez.....	93
Investicioni fondovi u Srbiji.....	95
Kako ulagati u investicione fondove?	97
Vlasničke harije od vrednosti	101
BELEX - Beogradska berza.....	104
Polovljenje akcija.....	105
IPO (Initial Public Offering)	106
Kako kupiti akcije, koje su naknade i kako platiti porez?	106
Bitcoin i kriptovalute	109
Zašto moram da znam šta je Bitcoin da bi u njega investirao?	110
Bitcoin trenutno igra u drugoj diviziji Engleske premijer lige.....	111
Ko su učesnici u Bitcoin sistemu?	111
Kako investirati u Bitcoin?	113
Zašto pričam o Bitcoin-u, a ne i o drugim kripto valutama?	114
Zatvorene investicione prilike.....	115
Polise životnog osiguranja	116
Crowdfunding	117
Vlasnik kompanije	121
Koliki procenat prinosa se može očekivati od ove investicione prilike?	123
Strategija investiranja	126
Količina novca potrebna za ostvarivanje plana.....	126
Diverzifikacija.....	126
Period dostizanja finansijske nezavisnosti.....	127
Šta ako ne dostignem finansijsku nezavisnost? Šta ako nisam blizu?	127